

Cauza C-376/22

Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție

Data depunerii:

10 iunie 2022

Instanța de trimitere:

Verwaltungsgerichtshof (Austria)

Data deciziei de trimitere:

24 mai 2022

Recurente:

Google Ireland Limited

Meta Platforms Ireland Limited

Tik Tok Technology Limited

Pârâtă:

Autoritatea pentru comunicații din Austria (Komm Austria)

Obiectul procedurii principale

Legea privind platformele de comunicare – Directiva 2000/31/CE – Directiva 2010/13/UE – Măsură care privește un anumit serviciu al societății informaționale

Obiectul și temeiul întrebării preliminare

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

1) Articolul 3 alineatul (4) litera (a) punctul (ii) din Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului

electronic, pe piața internă (directiva privind comerțul electronic) (JO 2000, L 178, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 29, p. 257) trebuie să fie interpretat în sensul că o măsură care privește un „anumit serviciu al societății informaționale” poate include de asemenea o măsură legală care se referă la o categorie descrisă în mod general de servicii ale societății informaționale (precum platformele de comunicare) sau, pentru existența unei măsuri în sensul acestei dispoziții, este necesar ca o decizie să fie luată în legătură cu un caz concret (de exemplu, cu privire la o platformă de comunicare determinată nominal)?

2) Articolul 3 alineatul (5) din Directiva 2000/31 trebuie să fie interpretat în sensul că omiterea notificării măsurii adoptate Comisiei și statului membru de stabilire a platformei, care în temeiul acestei dispoziții, trebuie să fie efectuată, în cazuri de urgență, „în cel mai scurt timp posibil” (ex post), are drept consecință ca – după expirarea unui termen suficient pentru notificare (ex post) – această măsură să nu mai poată fi aplicată unui anumit serviciu?

3) Articolul 28a alineatul (1) din Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) (JO 2010, L 95, p. 1), astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/1808 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 noiembrie 2018 de modificare a Directivei 2010/13/UE privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) având în vedere evoluția realităților pieței (JO 2018, L 303, p. 69) se opune aplicării unei măsuri în sensul articolului 3 alineatul (4) din Directiva 2000/31, care nu se referă la emisiunile furnizate pe o platformă de partajare a materialelor video și la materialele video generate de utilizatori?

Dispoziții ale dreptului Uniunii invocate

Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 din 8 iunie 2000

privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului

electronic, pe piața internă (Directiva privind comerțul electronic, denumită în continuare „Directiva 2000/31/CE”)

Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de

servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale, denumită în continuare „Directiva 2010/13/UE”)

Dispozițiile naționale invocate

Bundesgesetz über Maßnahmen zum Schutz der Nutzer auf Kommunikationsplattformen (Legea federală privind măsurile de protecție a utilizatorilor pe platformele de comunicare, Kommunikationsplattformen-Gesetz – Legea privind platformele de comunicare, denumită în continuare „KoPl-G”)

Articolul 1 (1) Scopul prezentei legi federale este promovarea unui mod de gestionare responsabil și transparent a notificărilor utilizatorilor cu privire la tipurile de conținut de pe platformele de comunicare menționate în cele ce urmează și tratarea promptă a acestor notificări.

(4) Furnizorii de servicii ale platformelor de partajare a materialelor video (articolul 2 punctul 12) sunt scutiți de obligațiile prevăzute de această lege federală în ceea ce privește emisiunile furnizate pe acestea (articolul 2 punctul 9) și materialele video generate de utilizatori (articolul 2 punctul 7).

(5) La solicitarea unui furnizor de servicii, autoritatea de supraveghere trebuie să stabilească dacă furnizorul de servicii intră în domeniul de aplicare al acestei legi federale.

Articolul 3 (1) Furnizorii de servicii trebuie să stabilească o procedură eficientă și transparentă pentru tratarea și gestionarea notificărilor privind conținutul pretins nelegal disponibil pe platforma de comunicare.

Articolul 4 (1) Furnizorii de servicii au obligația de a întocmi anual, iar în cazul platformelor de comunicare cu peste un milion de utilizatori înregistrați, semestrial, un raport cu privire la modul de gestionare a notificărilor referitoare la conținutul pretins nelegal. Raportul este prezentat autorității de supraveghere în termen de cel mult o lună de la sfârșitul perioadei acoperite de raport și, în același timp, este pus la dispoziție pe site-ul propriu, într-un mod permanent și ușor de găsit.

Articolul 8 (1) Autoritatea de supraveghere în sensul prezentei legi federale este Autoritatea pentru comunicații din Austria, înființată în temeiul articolului 1 din KOG.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 Legea austriacă privind platformele de comunicare (KoPl-G), care vizează consolidarea „responsabilității furnizorilor de astfel de platforme”, se aplică furnizorilor de servicii din țară și din străinătate și îi obligă pe aceștia, printre altele, să instituie o procedură de notificare și de examinare a conținutului pretins

nelegal, să elaboreze și să publice rapoarte de transparență periodice privind gestionarea notificărilor corespunzătoare și să numească comisari și mandatar pentru primirea comunicărilor și notificărilor responsabili.

- 2 Platformele fac obiectul supravegherii de către Autoritatea pentru comunicații din Austria (denumită în continuare „KommAustria”), care poate impune amenzi în caz de încălcare.
- 3 KoPl-G este un exemplu de legislație deja adoptată sau care urmează a fi adoptată de diferite state membre în ceea ce privește teme precum eliminarea conținutului online nelegal, obligațiile de diligență, procedurile de remediere și transparența. Potrivit legiuitorului austriac, urgența temei a impus luarea de măsuri naționale până la crearea unui regulament european.
- 4 Legiuitorul austriac a considerat că măsurile prevăzute de KoPl-G sunt compatibile cu Directiva 2000/31/CE. Cu toate acestea, recurente susțin că principiul țării de origine, prevăzut de această directivă, exclude aplicabilitatea KoPl-G în ceea ce privește activitatea lor. Având în vedere că prima recurentă (Google Ireland Limited) și a treia recurentă (Tik Tok Technology Limited) trebuie considerate ca fiind, de asemenea, furnizori de platforme de partajare a materialelor video, se pune de asemenea problema dacă, în raport cu articolul 28a din Directiva 2010/13/UE, principiul originii, reglementat în mod specific în ceea ce privește platformele de partajare a materialelor video, se opune unei aplicări a KoPl-G la acel conținut al acestor platforme care nu constă în emisiuni sau materiale video generate de utilizatori.
- 5 Cele trei proceduri principale, care au fost conexe, se referă, fiecare în parte, la problema aplicabilității KoPl-G unui furnizor de platforme de comunicare cu sediul în Irlanda. Toate cele trei recurente au solicitat să se constate că KoPl-G nu le este aplicabilă. În toate cele trei cazuri, KommAustria a constatat că KoPl-G era aplicabilă, fapt împotriva căruia fiecare dintre furnizorii de servicii în cauză a declarat recurs la Bundesverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Federal, Austria).
- 6 Bundesverwaltungsgericht a respins toate recursurile ca nefondate. În esență, acesta a afirmat că principiul originii din Directiva 2000/31 nu se aplică în mod nerestricționat și că sunt necesare derogări, în special pentru a menține sau a atinge un nivel ridicat de protecție a valorilor [juridice] importante (de exemplu, protecția minorilor sau protecția demnității umane). Potrivit acestuia, KoPl-G urmărește astfel de obiective și creează, pe de altă parte, numai temeiul juridic pentru măsuri concrete în cazuri individuale. Constatarea inaplicabilității ar fi fost deja solicitată înainte de a se adopta măsuri concrete și, prin urmare, înainte de individualizarea furnizorilor de servicii concreți. Cu toate acestea, măsurile concrete împotriva destinatarilor individuali ar putea fi adoptate numai în cazul unor încălcări frecvente; KoPl-G ar crea numai temeiul juridic necesar în acest sens și, prin urmare, nu s-ar opune principiului originii prevăzut de Directiva 2000/31.

- 7 De asemenea, Bundesverwaltungsgericht a reținut că, până în prezent, nu s-a solicitat statului în care sunt stabilite recurențele să ia, el însuși, măsuri. De asemenea, nu ar fi existat o notificare prealabilă a Comisiei Europene cu privire la asemenea măsuri restrictive. Cu toate acestea, nu ar fi fost adoptate măsuri în sensul articolului 3 alineatul (4) din Directiva 2000/31 – doar ar fi fost creat temeiul juridic necesar în acest scop. KoPl-G însăși nu ar prevedea că statul de stabilire trebuie să ia măsuri sau că Comisia Europeană trebuie să fie informată. De asemenea, nu ar fi prevăzută o informare ulterioară. Cu toate acestea, în cadrul unei interpretări în conformitate cu directiva, în cazul luării de măsuri, ar fi aplicabil articolul 23 alineatele (1) și (2) din Legea privind comerțul electronic, care a transpus în dreptul național articolul 3 alineatul (4) litera (b) și alineatul (5) din Directiva 2000/31. În ceea ce privește platformele de partajare a materialelor video, Bundesverwaltungsgericht a precizat că KoPl-G scutește furnizorii de servicii ale platformelor de partajare a materialelor video de obligațiile lor în ceea ce privește emisiunile și materialele video generate de utilizatori, furnizate în cadrul acestora.
- 8 În recursul lor împotriva acestor constatări ale Bundesverwaltungsgericht, recurențele susțin că aplicabilitatea KoPl-G în privința platformelor lor a fost confirmată în mod eronat. În absența unei informări a Irlandei sau a Comisiei, legea nu ar trebui să li se aplice, deoarece le impune obligații directe (de exemplu, de a institui o procedură de notificare și de examinare), ceea ce contravine principiului țării de origine. În plus, nu ar fi fost efectuată nicio examinare în cazul concret a restricției impuse de KoPl-G în ceea ce privește libertatea de prestare a serviciilor, iar obligațiile impuse de această lege ar fi disproporționate.
- 9 În plus, prima și a treia recurentă susțin că a fost încălcat de asemenea principiul țării de origine din Directiva 2010/13, întrucât, potrivit hotărârii Bundesverwaltungsgericht, ar fi vizate de asemenea serviciile platformelor de partajare a materialelor video. Și comentariile cu privire la materialele video ar fi făcut parte, de asemenea, din serviciile platformei de partajare a materialelor video.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 10 Nu se contestă că serviciile oferite de recurențe constituie (inclusiv) în Austria servicii ale societății informaționale în sensul articolului 2 litera (a) din Directiva 2000/31. Verwaltungsgerichtshof [Curtea Administrativă, Austria] pornește de la premisa că aceste servicii trebuie considerate platforme de comunicare în sensul KoPl-G, iar recurențele sunt supuse acestei legi. Mai mult, prima și a treia recurentă sunt furnizoare de servicii ale platformelor de partajare a materialelor video, care sunt scutite de obligațiile impuse de KoPl-G în ceea ce privește emisiunile și materialele video generate de utilizatori și puse la dispoziție pe aceste platforme, dar nu și în ceea ce privește alte mesaje sau prezentări cu conținut intelectual (în special, comentarii) distribuite pe aceste platforme.

Cu privire la prima întrebare

- 11 În conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din Directiva 2000/31, statele membre nu pot restrânge libera circulație a serviciilor societății informaționale din alte state membre invocând motive relevante pentru domeniul coordonat. În conformitate cu articolul 2 litera (h) din Directiva 2000/31, domeniul coordonat include: cerințele specificate în cadrul legislativ din statele membre, aplicabile furnizorilor de servicii ale societății informaționale, indiferent dacă sunt de natură generală sau concepute special pentru aceștia.
- 12 KoPl-G conține o serie de dispoziții care stabilesc anumite obligații de conduită pentru prestatorii de servicii naționali și străini, fără a adopta un act juridic individual concret (de exemplu, instituirea unui sistem de notificare și examinare). Numai în cazul în care aceste obligații nu sunt respectate, autoritatea de supraveghere poate să adopte măsuri de executare sau să aplice amenzi. În plus, furnizorii de servicii pot solicita autorității de supraveghere să se constate dacă intră în domeniul de aplicare a acestei legi. Aceste constatări sunt efectuate cu privire la platformele de comunicare concrete, furnizate de solicitant.
- 13 Instanța de trimitere consideră că, prin impunerea obligațiilor prevăzute de aceasta, KoPl-G stabilește cerințe referitoare la exercitarea activității unui serviciu al societății informaționale și, prin urmare, afectează domeniul coordonat în sensul articolului 2 litera (h) din Directiva 2000/31. Prin urmare, trebuie să se examineze dacă sunt îndeplinite condițiile pentru o derogare de la articolul 3 alineatul (2) din directivă.
- 14 Pentru ca acest lucru să se întâmple, trebuie îndeplinite în mod cumulativ trei condiții. În primul rând, măsura restrictivă în cauză trebuie să fie necesară pentru a asigura protecția ordinii publice, a sănătății publice sau a consumatorilor; în al doilea rând, aceasta trebuie să se refere la un serviciu specific al societății informaționale care afectează sau pune în pericol în mod efectiv aceste obiective; și, în al treilea rând, trebuie să fie proporțională cu aceste obiective de protecție. În plus, statul de stabilire și Comisia trebuie să fie informate cu privire la intenția de a adopta astfel de măsuri.
- 15 Verwaltungsgerichtshof presupune, cu titlu provizoriu, că prima și a treia condiție sunt îndeplinite. Cu toate acestea, în ceea ce privește cea de a doua condiție, se pune, însă, întrebarea dacă obligațiile prevăzute de KoPl-G reprezintă o măsură referitoare la un anumit serviciu al societății informaționale (care afectează sau pune în pericol obiectivele de protecție).
- 16 Legiuitorul austriac a considerat obligațiile prevăzute ca fiind „măsuri” în sensul articolului 3 alineatul (4) din Directiva 2000/31. Cu toate acestea, Verwaltungsgerichtshof consideră că nu este cert că o reglementare general-abstractă, care stabilește obligații generale, fără a avea ca rezultat un act normativ individual-concret, poate constitui, în fapt, o astfel de măsură. Instanța menționată ridică întrebarea dacă este admisibilă o măsură care vizează o categorie de

furnizori de servicii descrisă în mod general, în loc de furnizori de servicii individualizați. Aceasta face trimitere la concluziile avocatului general prezentate în cauza C-390/18, potrivit cărora măsurile prevăzute la articolul 3 alineatul (4) din Directiva 2000/31 pot fi adoptate numai ad hoc. Cu toate acestea, în hotărârea corespunzătoare, această întrebare a rămas fără răspuns, astfel încât rămâne deschisă întrebarea dacă măsuri precum cele prevăzute în KoPl-G, care afectează în mod general furnizorii de servicii naționali și străini, trebuie considerate măsuri care privesc „un anumit serviciu al societății informaționale”.

- 17 Împrejurarea că, în temeiul Directivei 2000/31, înainte de adoptarea măsurii, trebuie să se ceară statului membru de origine să adopte măsuri, este, de asemenea, un argument împotriva admiterii unei măsuri general-abstracte ca măsură în sensul articolului 3 alineatul (4) din directivă, întrucât, atunci când se adoptă o lege precum KoPl-G, nu se știe neapărat în care alte state membre pot fi afectați furnizori de servicii.
- 18 Dacă, însă, o asemenea reglementare general-abstractă nu este o măsură privind un anumit serviciu în sensul articolului 3 alineatul (4) din Directiva 2000/31, principiul țării de origine s-ar opune, în opinia instanței de trimitere, unor obligații precum cele prevăzute de KoPl-G. În acest caz, constatările efectuate de autoritatea de supraveghere și confirmate de Bundesverwaltungsgericht cu privire la aplicabilitatea KoPl-G în privința recurentelor nu ar fi putut fi efectuate.

Cu privire la a doua întrebare

- 19 În conformitate cu articolul 3 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2000/31, înainte de a adopta măsurile respective, un stat membru notifică Comisia și statul membru pe teritoriul căruia este stabilit furnizorul de servicii cu privire la intenția sa de a adopta măsurile respective. Înainte de a face acest lucru, statul membru trebuie să fi solicitat, fără succes, statului membru de stabilire să ia măsuri. Nici Republica Irlanda, nici Comisia Europeană nu au fost informate de Austria înainte de adoptarea KoPl-G.
- 20 Prin urmare, Verwaltungsgerichtshof consideră că, chiar dacă obligațiile prevăzute de aceasta ar fi considerate măsuri referitoare la un anumit serviciu al societății informaționale și chiar dacă celelalte condiții, deja menționate, ar fi îndeplinite, în lipsa unei informări prealabile, KoPl-G ar fi aplicabilă recurentelor numai în cazul în care ar exista un caz de urgență în sensul articolului 3 alineatul (5) din directivă. Această dispoziție a fost menționată în mod expres în notele explicative la KoPl-G. Cu toate acestea, nu există niciun indiciu că a fost efectuată o notificare ulterioară către statul membru de stabilire sau a Comisiei, aceasta nefiind, în orice caz, efectuată „în cel mai scurt timp posibil”, astfel cum prevede articolul 3 alineatul (5) din Directiva 2000/31. Prin urmare, se pune întrebarea dacă cerința notificării ulterioare este o simplă normă cu caracter administrativ sau dacă nerespectarea acesteia poate conduce la inadmisibilitatea măsurii adoptate.

- 21 Prin urmare, se solicită o interpretare a articolului 3 alineatul (5) din Directiva 2000/31 pentru a se putea aprecia dacă omisiunea notificării ulterioare înseamnă că KoPl-G nu poate fi aplicată recurențelor nici atunci când toate condițiile prevăzute la articolul 3 alineatul (4) litera (a) din directivă sunt îndeplinite.

Cu privire la a treia întrebare

- 22 În cazul în care obligațiile prevăzute de KoPl-G trebuie să fie apreciate drept măsuri referitoare la un anumit serviciu, care sunt în principiu aplicabile serviciilor furnizate de recurenți, se pune întrebarea, în ceea ce privește furnizorii care oferă de asemenea un serviciu al unei platforme de partajare a materialelor video, dacă principiul țării de origine, prevăzut de Directiva 2010/13, se opune, în ceea ce privește furnizorii de servicii stabiliți într-un alt stat membru, unei aplicări a obligațiilor prevăzute de KoPl-G la acel conținut care nu este o emisiune sau un material video generat de utilizatori.
- 23 Potrivit Verwaltungsgerichtshof, trimiterea articolului 28a alineatul (1) din Directiva 2010/13 la Directiva 2000/31 trebuie înțeleasă într-un mod atât de cuprinzător încât, în condițiile prevăzute de aceasta, este de asemenea posibilă adoptarea măsurilor menționate. Prin urmare, aplicarea măsurilor admisibile în temeiul articolului 3 alineatul (4) din Directiva 2000/31 în ceea ce privește serviciile platformelor de partajare a materialelor video ar fi permisă, în măsura în care nu interferează cu domeniul armonizat prin Directiva 2010/13.
- 24 Întrucât emisiunile și materialele video generate de utilizatori, furnizate pe platformele de partajare a materialelor video, sunt excluse din domeniul de aplicare al KoPl-G, dar acestea constituie un element esențial al noțiunii de „serviciu al unei platforme de partajare a materialelor video”, Verwaltungsgerichtshof consideră că aplicarea obligațiilor prevăzute de KoPl-G ar putea fi compatibilă cu Directiva 2010/13, în măsura în care condițiile prevăzute la articolul 3 alineatul (4) din Directiva 2000/31 sunt îndeplinite.